

Ceturtdiena, 2015. gada 30. aprīļa

P8_TA(2015)0179

ISIL/Da'esh veiktā kultūras pieminekļu iznīcināšana**Eiropas Parlamenta 2015. gada 30. aprīļa rezolūcija par ISIS/Da'esh veikto kultūras pieminekļu iznīcināšanu (2015/2649(RSP))**

(2016/C 346/09)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā jautājumus Padomei un Komisijai, uz kuriem jāatbild mutiski, par ISIS/Da'esh veikto kultūras pieminekļu iznīcināšanu (O-000031/2015 – B8-0115/2015 un O-000032/2015 – B8-0116/2015),
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 167. pantu, kas paredz, ka “Savienības rīcības mērķis ir veicināt dalībvalstu sadarbību”, jo īpaši “Eiropas nozīmes kultūras mantojuma glābšanā un sargāšanā”, un ka “Savienība un dalībvalstis kultūras jomā veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām”,
- ņemot vērā Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 116/2009 par kultūras priekšmetu izvešanu ⁽¹⁾,
- ņemot vērā Padomes 2003. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1210/2003 par konkrētiem īpašiem ierobežojumiem attiecībā uz ekonomikas un finanšu sakariem ar Irāku un par Regulas (EK) Nr. 2465/96 atcelšanu ⁽²⁾,
- ņemot vērā Padomes 2013. gada 13. decembra Regulu (ES) Nr. 1332/2013, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā ⁽³⁾, kas pieņemta, pamatojoties uz Padomes 2013. gada 13. decembra Lēmumu 2013/760/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju ⁽⁴⁾, un jo īpaši tā 11.c pantu par Sīrijas kultūras priekšmetu importu, eksportu vai nodošanu,
- ņemot vērā Padomes 2001. gada 20. jūlija Vienoto rīcību 2001/555/KĀDP par Eiropas Savienības Satelītcentra izveidi ⁽⁵⁾, kas grozīta ar Padomes Vienoto rīcību 2009/834/KĀDP ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā Padomes 2012. gada oktobra Rezolūciju par neoficiāla tiesībaizsardzības iestāžu un zinātības tīkla izveidi kultūras preču jomā (EU CULTNET) (14232/2012),
- ņemot vērā 1999. gada otro protokolu Hāgas 1954. gada Konvencijai par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta gadījumā,
- ņemot vērā UNESCO 1970. gada 14. novembra Konvenciju par pasākumiem kultūras vērtību nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību nodošanas aizliegšanai un novēršanai,
- ņemot vērā UNESCO 1972. gada 16. novembra Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību,
- ņemot vērā UNESCO 2003. gada 17. oktobra Konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu,

⁽¹⁾ OV L 39, 10.2.2009., 1. lpp.⁽²⁾ OV L 169, 8.7.2003., 6. lpp.⁽³⁾ OV L 335, 14.12.2013., 3. lpp.⁽⁴⁾ OV L 335, 14.12.2013., 50. lpp.⁽⁵⁾ OV L 200, 25.7.2001., 5. lpp.⁽⁶⁾ OV L 297, 13.11.2009., 18. lpp.

Ceturtdiena, 2015. gada 30. aprīļa

- ņemot vērā UNESCO 2005. gada 20. oktobra Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu,
 - ņemot vērā UNIDROIT 1995. gada Konvenciju par zagtiem vai nelegāli izvestiem kultūras priekšmetiem,
 - ņemot vērā ANO Drošības padomes 2015. gada 12. februāra Rezolūciju Nr. 2199 par *Al-Qaida* terora aktu izraisītajiem draudiem starptautiskajam mieram un drošībai ⁽¹⁾,
 - ņemot vērā 1964. gada Starptautisko pieminekļu un vēsturisko vietu konservācijas un restaurācijas hartu (Venēcijas harta), kas paredz starptautisku satvaru seno ēku saglabāšanai un atjaunošanai,
 - ņemot vērā Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtus, kas pieņemti 1998. gada 17. jūlijā, un jo īpaši to 8. panta 2. punkta b) apakšpunkta ix daļu, kurā “apzināta uzbrukumu vēršana pret reliģiskos, izglītības, mākslas vai labdarības nolūkos izmantotām ēkām, vēstures pieminekļiem, slimnīcām un vietām, kur sapulcēti slimie un ievainotie, ja vien šie objekti nav militāras nozīmes mērķi” atzīta par kara noziegumu,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2015. gada 12. marta rezolūciju par 2013. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un ES politiku šajā jomā ⁽²⁾, kuras 211. pantā norādīts, ka “par tīšu kultūras un mākslas mantojuma iznīcināšanu, kāda pašlaik notiek Irākā un Sīrijā, būtu jāizvirza apsūdzības kā par kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci”,
 - ņemot vērā 2015. gada 6. februāra kopīgo paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Sīrijai un Irākai, kā arī Da’esh draudu novēršanai paredzētās ES reģionālās stratēģijas elementi” (JOIN(2015)0002), kurā Komisija un Komisijas priekšsēdētāja vietniece un Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos atzina, cik nopietna ir kultūras mantojuma iznīcināšanas un izlaupīšanas problēma, ar ko nākas saskarties, novēršot krīzi Sīrijā un Irākā, un Da’esh radīto apdraudējumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 128. panta 5. punktu un 123. panta 4. punktu,
- A. tā kā daudzi arheoloģiski, reliģiski un kultūras objekti Sīrijā un Irākā nesen ir tikuši pakļauti mērķtiecīgai iznīcināšanai, ko veikušas ekstrēmistu grupas, kas saistītas galvenokārt ar organizāciju “Irākas un Sīrijas Islāma valsts” (*ISIS/Da’esh*), un ka UNESCO ģenerāldirektore Irina Bokova šos sistemātiskos uzbrukumus kultūras mantojumam ir nosaukusi par “kultūrtīrīšanu”;
- B. tā kā saskaņā ar UNESCO definīciju jēdziens “kultūrtīrīšana” nozīmē apzinātu stratēģiju, kuras mērķis ir iznīcināt kultūru daudzveidību, mērķtiecīgi vēršoties pret personām viņu kultūras vai reliģiskās piederības vai etniskās izcelsmes dēļ, kas ietver tīšus uzbrukumus viņu kulta, piemiņas un mācīšanās vietām, un tā kā Irākā un Sīrijā vērojamā kultūrtīrīšanas stratēģija izpaužas uzbrukumos kultūras mantojumam, t.i., gan pret kultūras fiziskām, materiālām un arhitektoniskām izpausmēm, tādām kā pieminekļi un ēkas, gan minoritātēm un nemateriālām kultūras izpausmēm, tādām kā paražas, tradīcijas un reliģiskie uzskati ⁽³⁾;
- C. tā kā dažas pret kultūras mantojumu vērstās iznīcināšanas darbības zināmos apstākļos ir uzskatāmas par noziegumiem pret cilvēci ⁽⁴⁾; tā kā šādu darbību vēršanu pret kādas reliģiskās vai etniskās grupas locekļiem jo īpaši var traktēt kā Starptautiskās Krimināltiesas Statūtu 7. panta 1. punkta h) apakšpunktā paredzēto noziegumu, proti, vajāšanu;

⁽¹⁾ <http://www.refworld.org/docid/54ef1f704.html>

⁽²⁾ Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0076.

⁽³⁾ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/conference_report_heritage_and_cultural_diversity_at_risk_in_iraq_and_syria/

⁽⁴⁾ *International Criminal Tribunal for Yugoslavia*, Kordić & Čerkez, 2001. gada 26. februāris, IT-95-14/2; 207. un 208. punkts.

Ceturtdiena, 2015. gada 30. aprīļa

- D. tā kā šādas kultūras un vēstures objektu iznīcināšanas darbības nav jauna un tikai Irākā un Sīrijā sastopama parādība; tā kā UNESCO norāda: "Kultūras mantojums ir svarīgs kopienu, grupu un personu kultūras identitātes un sociālās kohēzijas komponents, tāpēc tā tišai iznīcināšanai var būt nelabvēlīga ietekme uz cilvēka cieņu un cilvēktiesībām" ⁽¹⁾; uzsverot, ka, atbilstīgi UNESCO un citu organizāciju norādītajam, kultūras un reliģisko objektu un artefaktu izlaupīšanā un kontrabandā Irākā un Sīrijā, ko jo īpaši veic *ISIS/Da'esh*, iegūtie līdzekļi tiek izmantoti, lai finansētu *ISIS/Da'esh* teroristiskās darbības, kā rezultātā mākslas un kultūras preces kļūst par ieročiem;
- E. tā kā, pateicoties Eiropas Savienības sniegtajam finansējumam, UNESCO ar citiem stratēģiskajiem partneriem 2014. gada 1. martā uzsāka trīs gadu projektu "Sīrijas kultūras mantojuma ārkārtas aizsardzība", kura mērķis jo īpaši ir aizsargāt Sīrijas kultūras mantojumu šajā ārkārtas situācijā;
- F. tā kā Eiropas Savienība ir ratificējusi 2005. gada 20. oktobrī pieņemto Konvenciju par kultūras izpaušmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu, kas ir pirmais starptautiskais instruments, kurā atzīta kultūras priekšmetu duālā ekonomiskā un kultūras nozīme un tas, ka kultūras priekšmetus līdz ar to nedrīkst uzskatīt par tādām, kurām ir tikai komerciāla vērtība;
- G. tā kā UNESCO Konvencija par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta un īpašumtiesību nodošanas aizlieguma un novēršanas līdzekļiem, kas pieņemta 1970. gada 17. novembrī, un UNIDROIT Konvencija par nozagtiem vai nelikumīgi izvestiem kultūras priekšmetiem, kas pieņemta 1995. gada 24. jūnijā, ir būtiski svarīgi instrumenti pasaules kultūras mantojuma aizsardzības stiprināšanai;
- H. tā kā nelikumīga kultūras priekšmetu tirdzniecība šobrīd ir trešais nozīmīgākais nelikumīgas tirdzniecības veids aiz narkotiku un ieroču tirdzniecības, tā kā šajā nelikumīgajā tirdzniecībā dominē organizētās noziedzības tīkli un tā kā pašreizējie valstu un starptautiskie mehānismi nav nedz pienācīgi aprīkoti, nedz saņem pietiekamu atbalstu, lai varētu šādu tirdzniecību novērst ⁽²⁾,
- I. tā kā cīņa pret nelikumīgu kultūras priekšmetu tirdzniecību neietilpst kādā konkrētā Eiropas Savienības kompetencē, jo Līgumos šāda kompetence nav noteikta, taču cīņa pret nelikumīgu tirdzniecību ietilpst vairākās ES kompetences jomās, piemēram, tādās jomās kā iekšējais tirgus, brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (BDTT), kultūra un kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP);
- J. tā kā ir steidzami nepieciešams labāk koordinēt cīņu pret nelikumīgu kultūras priekšmetu tirdzniecību un cieši sadarboties, lai veicinātu informētības palielināšanu un informācijas apmaiņu, kā arī panāktu stingrāku tiesisko regulējumu; šajā sakarā atgādinot, ka Padomes 2011. gada decembra secinājumos par noziedzības pret kultūras priekšmetiem novēršanu un apkarošanu cita starpā ir ierosināts dalībvalstīm pastiprināt tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonu, kultūras iestāžu un privāto organizāciju sadarbību;
- K. tā kā 2012. gada oktobrī ar Padomes rezolūciju tika izveidots neformāls tīkls, kurā sadarbojas tiesībaizsardzības iestādes un speciālisti, kas ir kompetenci kultūras priekšmetu jomā (ES CULTNET), un kura galvenais mērķis ir uzlabot tādas informācijas apmaiņu, kas saistīta ar nelikumīgu kultūras priekšmetu tirdzniecību, identificēt noziedzīgos tīklus, par kuriem ir aizdomas, ka tie varētu būt iesaistīti nelikumīgā tirdzniecībā, un dalīties informācijā par šādiem tīkliem;
- L. tā kā sestdien, 2015. gada 28. martā, UNESCO ģenerāldirektore Irina Bokova Bagdādē atklāja kampaņu #Unite4Heritage, kuras mērķis ir, izmantojot sociālo tīklu iespējas, mobilizēt globālu atbalstu kultūras mantojuma aizsardzībai,

1. asi nosoda to, ka *ISIS* Sīrijā un Irākā iznīcina kultūras, arheoloģiskos un reliģiskos objektus;

⁽¹⁾ UNESCO 2003. gada Deklarācija par kultūras mantojuma tišu iznīcināšanu.

⁽²⁾ <http://www.africa-eu-partnership.org/newsroom/all-news/morocco-africa-eu-workshop-fight-against-illegal-trafficking-cultural-goods>

Ceturtdiena, 2015. gada 30. aprīļa

2. aicina Komisijas priekšsēdētāja vietnieci/Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos veikt piemērotus politiskos pasākumus, kas atbilst 2015. gada 12. februāra ANO Drošības padomes Rezolūcijai Nr. 2199, lai izbeigtu nelikumīgu tādu kultūras priekšmetu tirdzniecību, kuru izcelsme ir Sīrija un Irāka, kamēr šajās valstīs norisinās konflikts, tādējādi nepieļaujot, ka kultūras priekšmeti tiek izmantoti kā finansējuma avots teroristiskām darbībām;

3. aicina PV/AP izmantot kultūras diplomātiju un starpkultūru dialogu, kad rodas vajadzība panākt atšķirīgu kopienu samierināšanos un atjaunot izpostītās vietas;

4. aicina PV/AP, ES un tās dalībvalstis īstenot drošības pasākumus uz ES robežām, lai nepieļautu, ka kontrabandas ceļā tiek Savienībā ievesti kultūras priekšmeti no Sīrijas un Irākas, un aicina efektīvi sadarboties un darboties kopīgi, lai cīnītos pret Sīrijas un Irākas izcelsmes kultūras priekšmetu tirdzniecību Eiropā, jo liela daļa mākslas darbu no Tuvajiem Austrumiem ir paredzēti Eiropas tirgum, kā arī ASV un Persijas līča valstīm;

5. šajā sakarā ierosina Komisijai atbilstoši 2015. gada 12. februāra ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 2199 17. punktam koncentrēties uz kultūras priekšmetu, īpaši to kultūras priekšmetu, kas nelikumīgi izvesti no Irākas kopš 1990. gada 6. augusta un no Sīrijas kopš 2011. gada 15. marta, nelikumīgas tirdzniecības novēršanu un cīņu pret to; ierosina Komisijai sadarbībā ar tiem, kas valstu izmeklēšanas dienestos ir atbildīgi par šo jomu, un ciešā sadarbībā ar UNESCO un citām starptautiskām organizācijām, tādām, kā ICOM (Starptautiskā Muzeju padome), Starptautiskās Muzeju padomes Starptautiskā Zilā vairoga komiteja (ICBS), Eiropols, Interpols, UNIDROIT (Starptautiskais Privāttiesību unifikācijas institūts), WCO (Pasaules Muitas organizācija), ICOMOS (Starptautiskā Pieminekļu un ievērojamu vietu padome) un ICCROM (Starptautiskais Kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centrs), izveidot koordinētu pieeju cīņai pret nelikumīgu tirdzniecību;

6. aicina PV/AP iesaistīt Eiropas Savienības Satelītc centru Torrehonā, kas sniedz atbalstu Savienības lēmumu pieņemšanai KĀDP kontekstā, nodrošinot no satelītu uzņēmumu analīzes iegūtus materiālus, un kas veiktu arheoloģisko atradumu un kultūras mantojuma vietu monitoringu un uzskaitīšanu Sīrijā un Irākā, kā arī sniegtu atbalstu Sīrijas arheologiem, lai nepieļautu tālāku kultūras mantojuma izlaupīšanu un civiliedzīvotāju bojāeju;

7. aicina Komisiju izveidot ātru un drošu informācijas apmaiņu, kā arī labākās prakses apmaiņu starp dalībvalstīm, lai efektīvi cīnītos pret tādu kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, kas nelikumīgi izvesti no Irākas un Sīrijas, un mudināt dalībvalstis izmantot starptautiskos instrumentus, kas izveidoti cīņai pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību un paredzēti policijas un muitas darbiniekiem, piemēram, Interpola datubāzi "I-24/7", kurā ir informācija par zagtiem mākslas darbiem, un Pasaules Muitas organizācijas tiešsaistes saziņas rīku ARCHEO;

8. aicina apsvērt iespēju izveidot Eiropas apmācību programmas, kas paredzētas tiesnešiem, policijas un muitas darbiniekiem, valsts pārvaldes iestādēm un tirgus dalībniekiem kopumā, lai ļautu tiem, kuri ir iesaistīti cīņā pret nelikumīgu tirdzniecību ar kultūras priekšmetiem, iegūt un uzlabot specializētas zināšanas, un atbalstīt tādas iniciatīvas kā e-mācību kursu Sīrijas kultūras mantojuma speciālistiem, ko ICOMOS popularizēja 2013. gada janvārī un ar kuru speciālistiem tika sniegta informācija par katastrofu riska pārvaldību, pirmo palīdzību kultūras kolekcijām, kā arī dokumentēšanas paņēmieniem;

9. aicina Komisiju izveidot saikni ar starptautiskiem pilsoniskās sabiedrības projektiem, ar kuriem aizsargā apdraudētus kultūras priekšmetus un ziņo par tiem, piemēram, AAAS ģeotelpisko tehnoloģiju projektu, un turpināt atbalstīt tādas pētnieku darbības kā projektu Mosul, ko izveidojis Sākotnējās apmācības tīkls digitālā kultūras mantojuma jomā (un ko finansē no Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosaukto darbību grantiem);

10. aicina Komisiju sniegt lielāku atbalstu ICOM Starptautiskās Muzeju padomes Kultūras vērtību nelikumīgas tirdzniecības novēršanas centram, kas ir izveidojis apdraudēto Sīrijas un Irākas senlietu ārkārtas sarakstu, kurš paredzēts muzejiem, muitas ierēdņiem, policijas darbiniekiem, mākslas darbu tirgotājiem un kolekcionāriem, un kas ir paredzējis sadarbībā ar UNITAR izmantot satelītu uzņēmumus, lai uzraudzītu situāciju uz vietas;

Ceturtdiena, 2015. gada 30. aprīļa

11. aicina ES un dalībvalstis izveidot informācijas kampaņas, lai atturētu sabiedrību no tādu kultūras priekšmetu iegādes, kas tiek tirgoti nelikumīgi un nāk no karadarbības reģioniem;
 12. aicina dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai, cita starpā izmantojot ētikas kodeksus, cīnā pret nelikumīgu kultūras priekšmetu tirdzniecību no karadarbības reģioniem iesaistītu pētniecības un kultūras iestādes;
 13. aicina Komisiju atbalstīt UNESCO #Unite4Heritage kampaņu, uzsākot informācijas kampaņu, kas vērsta uz Irāku un Sīriju ar mērķi uzlabot informētību par to, cik nozīmīgs ir šo valstu kultūras mantojums, kā mākslas priekšmetu izlaupīšana tiek izmantota, lai finansētu teroristu darbības, kā arī par iespējamajām sankcijām, kas draud par kultūras priekšmetu nelikumīgu importu no šīm valstīm vai no citām trešām valstīm;
 14. aicina Komisiju stiprināt un uzlabot ar Padomes 2012. gada oktobra Rezolūciju izveidotā EU CULTNET — neformāla tīkla, kas apvieno tiesībsardzības iestādes un ekspertus kultūras priekšmetu jomā, — darbību, jo tā mērķis ir uzlabot informācijas apmaiņu, lai novērstu kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, kā ar paredzēt papildu instrumenta izveidi, ar ko tiktu kontrolēts no Sīrijas un Irākas nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu imports ES;
 15. aicina Padomi nostiprināt tās Eurojasta un Eiropola nodaļas, kuru uzdevums ir sniegt atbalstu izmeklēšanai, prevencijai un izlūkdatu apmaiņai saistībā ar nelikumīgu kultūras priekšmetu tirdzniecību;
 16. mudina atsākt Starptautiskās Muzeju padomes Starptautiskās Zilā vairoga komitejas darbību;
 17. aicina Eiropas Savienību sadarbībā ar UNESCO un Starptautisko Krimināltiesu veikt nepieciešamos pasākumus, lai starptautiskajos tiesību aktos paplašinātu noziegumiem pret cilvēci kategoriju, iekļaujot tajā arī cilvēces kultūras mantojuma apzinātu un plaša mēroga bojāšanu vai iznīcināšanu;
 18. aicina tās dalībvalstis, kuras to vēl nav izdarījušas, ratificēt 1970. gada UNESCO Konvenciju par pasākumiem kultūras vērtību nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību nodošanas aizliegšanai un novēršanai, 1995. gada UNIDROIT konvenciju un Hāgas 1954. gada Konvenciju par kultūras mantojuma aizsardzību bruņota konflikta gadījumā kopā ar tās 1999. gadā pieņemto Otro protokolu;
 19. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, UNESCO ģenerāldirektorei, ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.
-